

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 95 0 P 030406 16 Rev
Banjaluka, 18.01.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.O. iz Z., Ulica ..., koga zastupa punomoćnik P.I., advokat iz T., protiv tuženog MH E. RS ZP HE na T. AD T., koga zastupa punomoćnik R.R., advokat iz T., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora 56.750,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj: 95 0 P 030406 15 Gž od 12.10.2015. godine, na sjednici održanoj dana 18.01.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 525,00 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Trebinju broj: 95 0 P 030406 13 P od 05.12.2014. godine obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 56.750,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.6.2001. godine do isplate i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 8.780,50 KM.

Presudom Okružnog suda u Trebinju broj: 95 0 P 030406 15 Gž od 12.10.2015. godine, žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena, tako da je odbijen tužbeni zahtjev u cjelini, te obavezan tužitelj da tuženom, na ime naknade troškova parničnog postupka, isplati iznos od 9.193,30 KM.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se odbije žalba tuženog i potvrdi prvostepena presuda, uz obavezivanje tuženog da mu naknadi i troškove revizionog postupka.

U odgovoru na reviziju tuženi pobija njene navode i predlaže da se revizija odbije kao neosnovana a tužitelj obaveže da mu naknadi troškove sastava odgovora na reviziju.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da mu na ime naknade štete za izuzetu parcelu, označenu kao k.č. 2551/1 površine 1135 m², koju je naslijedio od oca Junuza, budući da je tuženi drži u posjedu i na njoj je izgradio razvodna postrojenja, isplati iznos od 56.750,00 KM, sa pripadajućom kamatom i troškovima spora.

Zahtjev temelji na tvrdnji da za ovu parcelu nije proveden postupak eksproprijacije, slijedom čega da se ima primjeniti odredba člana 25. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 6/80, 36/90 i "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 38/03 – u daljem tekstu: ZOSPO), koja reguliše pravo po osnovu građenja na tuđem zemljištu.

Tuženi osporava zahtjev isticanjem da je predmetna parcela u provedenom postupku eksproprijacije pripala njemu, kao korisniku, da je povodom novčane naknade njene vrijednosti sa ocem tužitelja zaključen sporazum dana 23.7.1981. godine, da je dogovorena naknada i plaćena, te da je u svakom slučaju nastupila zastara ovog potraživanja.

Iz materijalnih dokaza koji su pribavljeni i izvedeni u ovom postupku proizlazi da je pravosnažnim rješenjem broj: 03/10-473-7/77 od 13.02.1979. godine ekspropisana, u korist tuženog, nekretnina pravnog prednika tužitelja (oca J.), označena kao k.č. 2551/1 oranica zvana H., u površini 1135 m², upisana u zk. ul. br. 1154 k.o. Č. Pred upravnim organom, koji je provodio postupak eksproprijacije, postignut je sporazum o naknadi za predmetnu nekretninu u ukupnom iznosu od 43.644,00 tadašnjih dinara od čega - za zemljište iznos od 38.156,00 dinara i za usjeve (radilo se o djetelini lucerki) iznos od 5.508,00 dinara, o čemu svjedoči zapisnik broj: 06/III-473-7 od 23.7.1981. godine. Ovu naknadu je trebalo isplatiti u roku od 15 dana od dana potpisivanja sporazuma, te je utvrđeno da taj sporazum ima snagu izvršnog rješenja, u smislu člana 65. stav 4. Zakona o eksproprijaciji.

Predmetna parcela je bila upisana u zk. ul. br. 166 k.o. SP Č., kao vlasništvo tužitelja, stečeno nasljeđivanjem iza oca Junuza – rješenjem o nasljeđivanju Osnovnog suda u Trebinju broj: O 157/01 od 15.06.2001. godine (iako iz priložene kopije navedenog rješenja o nasljeđivanju proizlazi da to rješenje ne sadrži broj zk. ul. 1154 - u kojem je bila upisana predmetna parcela na imenu oca tužitelja - nego da je naknadno, između ostalih brojeva, a bez ikakve posebne ovjere i objašnjenja, rukom dodan broj i ovog zemljišnoknjižnog uloška).

Takođe nije sporno da je ova parcela dana 19.9.2013. godine (prije pokretanja ovog postupka, a ne kasnije, kako tvrdi revident), na osnovu naprijed navedenog rješenja o eksproprijaciji broj: 03/10-473-7/77 od 13.02.1979. godine, otpisana iz A lista zk.ul. br. 166 i pripisana u A list zk. ul. br. 357 k.o. SP Čičevo kao državna svojina, sa pravom raspolaganja u korist tužene.

Kod ovakvog stanja činjenica drugostepeni sud nije pogriješio kada je usvojio žalbu tuženog, prenačio prvostepenu presudu i odbio zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da mu isplati traženi iznos, uz obrazloženje da je u konkretnom slučaju predmetna parcela, u zakonom propisanom postupku, ekspropisana (pa se prema tome ne radi o takozvanoj "faktičkoj eksproprijaciji") i u zemljišnim knjigama upisana kao državna svojina, sa pravom korišćenja tuženog, da se radi o originarnom načinu sticanja svojine, po samom

zakonu i bez obzira na upis u zemljišne knjige, te da nema mjesta primijeni odredbe člana 25. ZOSPO, a ni pravnom shvatanju ujednačenom “na panelu iz građanske oblasti od 30.01.2014. godine” kojim je regulisano pitanje “faktičke eksproprijacije”, na kojoj zakonskoj odredbi i pravnom shvatanju je prvostepeni sud pogrešno temeljio svoju odluku.

Odredbom člana 3. stav 1. Zakona o eksproprijaciji („Službeni list SR BiH br. 19/77 do 38/89), koji je bio na snazi u vrijeme izvršene eksproprijacije, propisano je da se eksproprijacijom nepokretnost prenosi sa njenog vlasnika u društvenu svojinu (potpuna eksproprijacija). Sadržajno gotovo istu odredbu, koja glasi: „Danom pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji mijenja se vlasnik na eksproprijisanoj nepokretnosti (potpuna eksproprijacija)“ sadrži i odredba člana 4. stav 1. Zakona o eksproprijaciji (“Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 8/96 do 64/04). Tako reguliše i odredba člana 7. stav 1. sada važećeg Zakona o eksproprijaciji (“Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 112/06 do 79/15) prema čijem sadržaju – eksproprijacijom nepokretnost postaje vlasništvo korisnika eksproprijacije (potpuna eksproprijacija).

Kod činjenice, koju ne spori ni revident (samo izražava čuđenje da se „odjednom pojavljuje dokumentacija da je provedena eksproprijacija“), da je predmetna parcela, u ukupnoj površini od 1135 m², eksproprijisana pravosnažnim rješenjem iz 1979 godine, sljedom naprijed citiranih zakonskih odredbi, proizlazi, da je sa izvršenom eksproprijacijom vlasnik istih postao korisnik eksproprijacije – tuženi.

Radi se, dakle, o sticanju prava svojine na predmetnoj nekretnini (temeljem odredbe člana 20. stav 2. ZOSPO) na strani tuženog (i istovremenom gubljenju tog prava od strane ranijeg vlasnika), na osnovu odluke državnog organa koja je donesena na način i pod uslovima određenim Zakonom o eksproprijaciji. Kod ovakvog načina (originarnog, kako ispravno rezonuje i drugostepeni sud) sticanja prava svojine, upis toga prava u zemljišnoknjižne evidencije nema konstitutivni, nego deklarativni karakter, zbog čega stanje upisa prava svojine u zemljišnoj knjizi (na kojem je revident temeljio tužbeni zahtjev, pozivom na stanje upisa u zk. ul. br 166. k.o. SP Čičevo, koje je, uostalom, kako je naprijed objašnjeno, kasnije promjenjeno, otpisom predmetne parcele i njenim upisom u drugi zk. ul. br. 357, kao državne svojine, sa pravom raspolaganja u korist tuženog), nije od značaja za presuđenje ove pravne stvari.

Naprijed navedenim sporazumom broj: 06/III-473-7 od 23.7.1981. godine otac tužitelja (kao vlasnik od koga je eksproprijisana predmetna parcela) i tuženi (kao korisnik eksproprijacije) su se sporazumjeli o visini pravične naknade, koja je trebala biti isplaćena u roku od 15 dana od dana potpisivanja sporazuma, dakle - do 07.8.1981. godine. Tuženi, istina, iako tvrdi da je isplatio dogovoreni iznos od 43.644,00 tadašnjih dinara, nije dostavio materijalni dokaz o toj isplati, na čemu insistira tužitelj u reviziji. Međutim, tuženi je istakao prigovor zastarjelosti potraživanja, pa kako je potraživanje iz tog sporazuma dospjelo za naplatu 07.8.1981. godine, a tužba je podnesena 02.12.2013. godine, došlo je do zastare o kojoj govori odredba člana 371. (opšti rok zastare) Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ”, br. 29/78, 39/85 i 57/89, te “Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04), odnosno odredba člana 379. stav 1. istog zakona prema kojoj za deset godina zastarjevaju sva potraživanja koja su utvrđena ne samo pravosnažnom sudskom odlukom ili odlukom drugog nadležnog organa nego i potraživanja

utvrđena poravnanjem pred sudom ili drugim nadležnim organom – i pod uslovom da je tužitelj (a nije) na ovom sporazumu temeljio zahtjev za isplatu traženog novčanog iznosa. Zato navodi revizije, istaknuti u ovom pravcu, takođe nisu mogli ishoditi drugačiju odluku suda.

Iz izloženog proizlazi da je drugostepeni sud na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje, koje se, u smislu odredbe člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), ne može pobijati revizijom, pravilno primjenio materijalno pravo, zbog čega je revizija odbijena, kao neosnovana, temeljem odredbe člana 248. istog zakona.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, jer se ne radi o nužnom trošku koji ima u vidu odredba člana 387. stav 1. ZPP. Ovo tim prije što su u odgovoru samo interpretirani razlozi drugostepenog suda kojim je obrazložio svoju odluku i stavljen prijedlog da se revizija odbije kao neosnovana.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić